

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Допускається до захисту
Завідувач кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
назва кафедри
професор Сокольська Т.В.
підпис, вчене звання, прізвище, ініціали

« 22 » листопада 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМИ ОСВІТНИМИ
СИСТЕМАМИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
(за матеріалами відділу освіти Ставищенської селищної ради)

Виконала: Карпенко Ярослава Володимирівна
прізвище, ім'я, по батькові

Карпенко
підпис

Керівник: доцент Поліщук Світлана Петрівна
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

Поліщук
підпис

Рецензент: доцент Герасименко І.О.
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

Герасименко
підпис

Я, Карпенко Ярослава Володимирівна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

АНОТАЦІЯ

Карпенко Ярослава Володимирівна

Тема: «Публічне управління регіональними освітніми системами в контексті євроінтеграційних процесів»

Регіональні освітні системи визнаються як важливий об'єкт публічного управління, оскільки вони мають прямий вплив на соціальний та економічний розвиток регіонів. Управління регіональною освітньою системою включає в себе багато аспектів, що стосуються розробки стратегій, фінансування, моніторингу якості освіти та співпраці між різними рівнями влади та стейкхолдерами. Регіональні освітні системи визначають майбутнє суспільства, тому ефективне та забезпечене публічне управління в цій сфері є ключовим для сталого соціального та економічного розвитку регіонів.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні основи публічного управління регіональними освітніми системами та особливості формування державної освітньої політики в контексті євроінтеграційних процесів. Проаналізовано основні чинники становлення процесу публічного управління та опрацьована міжнародна практика нормативно-правового забезпечення освітньої сфери.

Визначено напрями удосконалення публічного управління регіональними освітніми системами, враховуючи особливості інтеграційних процесів в європейський освітній простір.

Ключові слова: освіта, євроінтеграція, регіональні освітні системи, публічне управління, Європейський Союз.

ABSTRACT

Yaroslava Karpenko

Topic: "PUBLIC MANAGEMENT OF REGIONAL EDUCATIONAL SYSTEMS IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES"

Regional educational systems are recognized as an important object of public administration, as they have a direct impact on the social and economic development of regions. The management of the regional education system includes many aspects related to the development of strategies, financing, monitoring the quality of education and cooperation between different levels of government and stakeholders. Regional educational systems determine the future of society, therefore effective and secure public administration in this area is key to sustainable social and economic development of regions.

The qualification work examines the theoretical foundations of public management of regional educational systems and the peculiarities of the formation of state educational policy in the context of European integration processes. The main factors of the formation of the process of public administration are analyzed and the international practice of regulatory and legal support in the educational sphere is elaborated.

The areas of improvement of public management of regional educational systems are determined, taking into account the peculiarities of integration processes into the European educational space.

Key words: education, European integration, regional educational systems, public administration, European Union.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ОСВІТНІХ СИСТЕМ.....	6
1.1. Регіональні освітні системи як об'єкт публічного управління.....	6
1.2. Міжнародна та вітчизняна практика нормативно-правового забезпечення освітньої сфери.....	14
1.3. Формування державної освітньої політики в контексті євроінтеграційних процесів.....	21
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА МЕХАНІЗМІВ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	30
2.1. Аналіз чинників становлення процесу публічного управління регіональними освітніми системами.....	30
2.2. Система і повноваження органів управління освітою.....	35
2.3. Міжнародна підтримка освіти і науки України в умовах воєнного стану.....	43
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМИ ОСВІТНІМИ СИСТЕМАМИ.....	53
3.1. Напрями удосконалення публічного управління регіональними освітніми системами.....	53
3.2. Інтеграція регіональних систем освіти України в європейський освітній простір.....	64
3.3. Стратегічне планування розвитку системи освіти Ставищенської селищної територіальної громади	70
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80
ДОДАТКИ.....	89

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колісніченко Н. Семенюк Ю. Європеїзація освіти України: сутність та наслідки впливу. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. № 2 (78). С. 53 – 57.
2. Актуальний стан забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб в Україні. Доповідь зацікавлених сторін : Доповідь підготовлено за технічної підтримки Української Гельсінської спілки з прав людини. 2017. 17 с.
3. Нежива О.М. Феномен освітньої політики: національний та міжнародний виміри: монографія. Київ: Зовнішня торгівля, 2017. 278с.
4. Аналіз освітньої політики: теорія і практика управління на місцевому рівні : наук. посіб. / авт. кол. : В. Г. Базілюк, Т. Є. Бойченко, Л. М. Забродська та ін. ; Держ. вищ. навч. заклад «Ун-т менедж. освіти». Київ : Вид-во ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти» НАПН України, 2014. 306 с.
5. Андреев А. В. Сфера освіти як об'єкт публічного адміністрування. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3. С. 146 – 151.
6. Гаєвська Л. А. Теоретичні засади інноваційності регіональної системи управління освітою. *Соціум. Наука. Культура* : наукові конференції. URL : <http://intkonf.org/kandpedn-gaevska-la-teoretichni-zasadi-innovatsiynosti-regionalnoyi-sistemi-upravlinnya-osvitoyu/>.
7. Антонова О. В. Формування стратегічної компетентності державних службовців України : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.03. Дніпро, 2018. 505 с.
8. Шульга Н. Д. Державна освітня політика як інструмент соціальноекономічного розвитку України: автореферат дис... д-ра наук з держ. упр. Київ, 2018. 36 с.
9. Ареф'єва О., Харчук Т. Управління розвитком людського капіталу в системі вищої освіти : монографія. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2008. 207 с.

10. Баланс інституційних змін. Польська освіта в перехідний період. Децентралізація освіти у Польщі: Досвід 25 років / М. Гербст, Я. Герчинський ; Ін-т Освітніх Досліджень : перекл. здійснено за підтримки шведсько-укр. Проекту «Підтримка децентралізації в Україні». Варшава, 2015. 24 с.
11. Литвин І. Адміністративно-правові відносини у сфері надання освітніх послуг: монографія. Харків: Панов, 2016. 428 с.
12. Бахрушин В. Закон прийнято. Що далі? *Освітня політика: портал громадських експертів – 2017*. URL : <http://education-ua.org/ua/articles/1061-zakon-prijnyato-shcho-dali>.
13. Беганська І. Ю. Економічна сутність регіональних систем вищої освіти. *Економічний вісник НГУ*. 2012. № 2. С. 128 – 131.
14. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнар. благод. Фонд «Міжнарод. фонд дослідж. Освіт. Політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ ; Таксон, 2016. 234 с.
15. Белова Л. О., Бульба В. Г., Поступна О. В. Стан і проблеми здійснення управління якістю освіти та освітньої діяльності в Україні: експертне оцінювання. *Теорія та практика державного управління* : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2018. № 2 (61). С. 8-18.
16. Бирка М. Система післядипломної педагогічної освіти регіону та напрями її вдосконалення. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Педагогічні науки. 2015. № 1. С. 4 – 9.
17. Бульба В., Поступна О. Можливості використання медіа-технологій в управлінні освітою регіону. *Сучасні суспільні комунікації: проблеми, пріоритети та першочергові завдання в євроінтеграційних процесах* : Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хелм, Польща 27 листопада 2015 р.) : україномовний варіант / за заг. ред. О. Є. Бухтатого, О. В. Радченка. Хелм : Вид-во ВШМВСК, 2016. С. 19-23.
18. Русин М.О. Етапи правового регулювання вищої освіти в Україні в період незалежності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. №4. С. 274-276.

URL: http://www.pap.in.ua/4_2015/1.pdf.

19. Вавренюк С. А. Державне управління реформуванням вищої освіти в Україні : монографія. Харків : НУЦЗУ, 2020. 285 с.

20. Вища освіта в Україні: порядок денний для реформ / за заг. ред. Ніколаєва Є. Б., к.е.н.; Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. К., 2017. 61 с.

21. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці. Київ : НІСД, 2016. 528 с.

22. Герчинський Я. Фінанси освіти в Україні: окремі стратегічні питання. Київ : ТОВ «Видавництво «ЮСТОН»», 2017. 152 с.

23. Горова С. В. Особа в інформаційному суспільстві: виклики сьогодення : монографія / наук. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2017. 452 с.

24. Освіта в Україні: базові індикатори інформаційно-статистичний бюлетень. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2018. 220 с.

25. Горовий В. М. Критерії якості наукових досліджень у контексті забезпечення національних інтересів. *Вісник Національної академії наук України*. 2015. № 6. С. 74-80.

26. Давиденко Г.В. Теоретико-методичні засади організації інклюзивного навчання у вищих навчальних закладах країн Європейського Союзу : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. К., 2015. 467 с.

27. Вербицька А. В. Інтеграція вищої освіти України в європейський освітньо-науковий простір: монографія. Чернігів: О.В. Брагинець, 2017. 209 с.

28. Допомога дітям з ООП під час війни. Поради для батьків. URL: <https://nus.org.ua/articles/dopomoga-dityam-z-oor-pid-chas-vijny-poradydlya-batkiv/>.

29. Городняк І. В. Соціологія освіти : навч. посіб. Львів : «Новий Світ-2000», 2011. 265 с.

30. Деякі питання освітнього омбудсмена : постанова Кабінету

Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 491 : за станом на січ. 2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/491-2018-%D0%BF#Text>.

31. Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action for the implementation of Sustainable Development: programme and meeting document. 2016 <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656>.

32. Дорожня карта освітніх реформ повинна стати суспільним договором між владою та громадянським суспільством : Національна Рада Реформ. URL : <http://reforms.in.ua/ua/news/dorozhnyia-karta-osvitnih-reform-rovynna-staty-suspilnym-dogovorom-mizh-vladyu-ta>.

33. Зелінський С. Е. Теоретико-методологічні засади комплексного оцінювання державних службовців : монографія. Київ : НАДУ, 2016. 296 с.

34. Дослідження стану реалізації дистанційного навчання в Україні (березень – квітень 2020 р.) / А. Уварова, О. Петушкова, М. Бровді, І. Когут ; Центр інноваційної освіти «Про.Світ». 42 с. URL : www.prosvitcenter.org.

35. Жук Ю. О. Теоретико-методичні засади організації навчальної діяльності старшокласників в умовах комп'ютерно орієнтованого середовища навчання : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2017. 468 с.

36. Забезпечення соціального захисту дітей внутрішньо переміщених осіб. Анотація / К. О. Ковязіна ; Відділ соціальної безпеки НІСД. Київ : НІСД, 2016. № 28, Серія «Соціальна політика». 10 с. URL : <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/ditu-14275.pdf>.

37. Ісаєнко В. М. SWOT-аналіз і аналіз прогалін (GAP-аналіз) політик, програм, планів і законодавчих актів у галузі освіти й науки та підготовка рекомендацій щодо їх удосконалення відповідно до положень Конвенцій Ріо. Херсон : ФОПГ Рінь Д.С., 2016. 106 с

38. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96- ВР : із змін. і допов. : станом на 30 вер. 2016 р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

39. Попко Є. В. Класифікація договорів Ради Європи. *Держава і право*. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 357 – 364.

40. Критерії формування спроможної освітньої мережі в ОТГ. Метод.-інформац. посіб. / заг. ред. Т. Мавійчик, А. Пуцова, О. Руда, А. Седоченко. Програма «U-LEAD з Європою», 2019. 68 с. URL : <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/461/1.pdf>.

41. Національна платформа цифрової освіти як пріоритетний інструмент оновлення вітчизняної освітньої системи. Аналітична записка / А. Ю. Іщенко. Київ : НІСД, 2020. 5 с. URL : <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-05/cyfrova-osvita.pdf>.

42. Нова школа у нових громадах : посіб. з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах / А. Сеїтосманов, О. Фасоля, В. Мархлевські. Київ, 2017. 128 с.

43. Закон України «Про освіту». Обговорення проблемних аспектів // Укрінформ. 2017. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2328315-novij-zakon-ukraini-pro-osvitu-obgovorennja-problemnih-aspektiv.html>.

44. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій. Київ : Київський ун-т ім. Бориса Гринченка, 2020. 76 с.

45. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

46. Освіта в Україні: виклики та перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник / Міністерство освіти і науки України ; Інститут освітньої політики. Київ, 2020. 293 с.

47. Парубчак І. О., Балашов А. М., Пурнак В. П. Педагогічно-виховні технології державного управління новітньою професійною підготовкою персоналу в системі освіти на сучасному етапі в Україні. East Journal of Security Studies. НУЦЗУ; Pomeranian Academy in Słupsk, 2019. Vol. 5. № 2. С. 91 – 104. URL : <https://ejss.nuczu.edu.ua/index.php/ejss/article/view/28/23>.

48. Пашков В. О. Політика у сфері вищої освіти: міжнародні стратегії модернізації ЗВО : монографія ; М-во освіти і науки України, Нац. техн.

ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2020. 329 с.

49. Полякова О. С. Публічне управління правовою освітою населення в Україні : монографія. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2018. 308 с.

50. Про здійснення публічних закупівель та обслуговування в органах Казначейства в умовах воєнного стану : лист Міністерства освіти і науки України від 22.03.2022 № 1/3593-22. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozdijsnennya-publichnihzakupivel-ta-obslugovuvannya-v-organah-kaznachejstva-v-umovah-voennogo-stanu>.

51. Заїка Ю. А. Регулювання ринку освітніх послуг як необхідна умова розвитку сфери вищої освіти в Україні. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2016. № 3 (75). С. 194-199.

52. Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні : лист Міністерства освіти і науки України від 29.03. 2022 № 1/3737-22. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozabezpechennya-psihologichnogo-suprovodu-uchasnikiv-osvitnogo-procesu-vumovah-voennogo-stanu-v-ukrayini>.

53. Поступна О. В. Механізм правового регулювання процесу публічного управління освітою. *Наукові перспективи* : журнал. (Серія «Державне управління, Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Медицина»). Київ, 2021. Вип. № 1 (7). С. 239 – 250

54. Розвиток інноваційної системи України в європейському науковотехнологічному просторі: наукова доповідь. За ред. І.Ю. Єгорова. Київ: НАН України 2018. 198 с.

55. Прийма С. Концептуальні засади регіональної освітньої політики. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2015. № 1 (14). С. 56 – 61.

56. Проблеми масовізації вищої освіти в Україні / М. М. Карпенко ; Нац. ін- т стратегічних досліджень. *Аналітична записка. Серія «Гуманітарний розвиток»*. Київ : НІСД, 2019. № 6. 10 с. URL : <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-12/analit-karpenko-human-development->

6-2019.pdf.

57. Освітня реформа: результати та перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник ; Міністерство освіти і науки України ; Інститут освітньої аналітики. Київ, 2019. 228 с.

58. Європейські інтеграційні процеси у ХХІ столітті: ключові тенденції, основні виклики та нові можливості: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26-27 березня 2018 р.). Київ: Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції. 2018. 677 с.

59. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII : за станом на 16 січ. 2016 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>.

60. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії боулінгу (цькуванню) : Закон України від 18 грудня 2018 р. № 2657-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>.

61. Крисоватий А. Основні парадигми освіти та їх сутнісна характеристика. Психологія, суспільство. 2015. № 1. С. 114-121.

62. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11>.

63. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text>.

64. Щокін Р. Г. Освіта як об'єкт публічного адміністрування: адміністративно-правовий аспект. *Право і суспільство*. 2018. № 4. С. 201 – 205.

65. Публічне управління : термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М.

М. Білінської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.

66. П'ятницька Г. Т. Науково-освітні кластери: відмітні характеристики та передумови розвитку. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 3. С. 191-207.

67. Реформа децентралізації : Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>.

68. Гєєць І. В. Правове регулювання відносин у сфері освіти в Україні. Форум права. 2016. № 4. С. 60–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

69. Реформа освіти та науки : Державний сайт України. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osvi-ti>.

70. Ситуація на ринку праці та діяльність Служби зайнятості Харківської області у січні 2021 року / Державна служба статистики України. URL : <https://kha.dcz.gov.ua/analitics/68>.

71. Публічне управління та адміністрування: навч. посібник / О. В. Скидан, В.П. Якобчук, Н.В. Дацій, Є.І. Ходеківський та ін.; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир: ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

72. Стратегія розвитку освіти в громаді : практичний порадник / Войцех Мархлевські, Олег Процак. Київ, 2018. 56 с.

73. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні». Київ, березень 2020 р. 258 с. URL : www.ombudsman.gov.ua.

74. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). К.: CS Ltd., 2015. 32 p.

75. The World Bank. URL : <https://www.worldbank.org/>.

76. World Population Prospects 2019. Population Division. URL : <https://population.un.org/wpp/>.